📘 כרטיסי חוקים – כל הנושאים

🔢 שם המספר

1. קודם בודקים: זכר או נקבה?

מחזירים את **שם העצם ליחיד**: **ספר אחד** ← **זכר**; **חוברת אחת** ← **נקבה**.

✨ הטריק (3–10): ב**זכר** המספר נגמר ב־ה: שְׁלוֹשָׁה סְפָרִים • ב**נקבה** – בלי ה: שָׁלוֹשׁ חוֹבְרוֹת

⚠️ מלכודות: שָׁלוֹשׁ שָׁנִים חֲמִשָּׁה חֲלוֹנוֹת אַרְבַּע עָרִים שְׁמוֹנָה לֵילוֹת – לא הסיומת קובעת, אלא היחיד!

2. אחד / אחת • שני / שתי

1 בא **אחרי** שם העצם: יֶלֶד אֶחָד יַלְדָּה אַחַת

2 בא **לפני** שם העצם בצורה קצרה: שְׁנֵי יְלָדִים שְׁתֵּי יְלָדוֹת

בלי שם עצם אחריו: "כמה ילדים? – שְׁנַיִם" • "כמה ילדות? – שְׁתַּיִם"

זוגי: יוֹמַיִם שְׁבוּעַיִם שְׁנָתַיִם שְׁעָתַיִם

3. 11–19

זכר	נקבה
אַחַד עָשָׂר	אַחַת עֶשְׂרֵה
שְׁנֵים עָשָׂר	שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
שְׁלוֹשָׁה עָשָׂר	שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה
חֲמִשָּׁה עָשָׂר	חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה

✨ בזכר: "עָשָׂר" בלי ה'. בנקבה: "עֶשְׂרֵה" עם ה' – הפוך מ־1–10!

שְׁנֵים עָשָׂר חֳדָשִׁים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁעוֹת

4. עשרות, מאות ואלפים

עשרות (20, 30...) – אותו דבר בזכר ובנקבה. משנים רק את היחידות: עֶשְׂרִים וְאֶחָד יְלָדִים עֶשְׂרִים וְאַחַת יְלָדוֹת

במספר מורכב: עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם סְפָרִים עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם מוֹרוֹת (לא "ושני/ושתי").

מאה – נקבה: מֵאָה מָאתַיִם שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת

אלף – זכר, בסמיכות: אֶלֶף אַלְפַּיִם שְׁלוֹשֶׁת אֲלָפִים עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים

5. מספר סתמי – תמיד נקבה

מספר סתמי = מספר בלי שם עצם שהוא סופר: ספירה, חשבון, ומספר שהוא "שם".

אַחַת, שְׁתַּיִם, שָׁלוֹשׁ...

🚌 קַו חָמֵשׁ • 📖 עַמּוּד שָׁלוֹשׁ • 🚪 חֶדֶר שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה • 🚆 רָצִיף שְׁתַּיִם • 📞 ספרות בטלפון

🧮 שָׁלוֹשׁ וְעוֹד אַרְבַּע שָׁוֶה שֶׁבַע

6. מספר סודר

מספר סודר אומר "איזה במקום?". בא **אחרי** שם העצם ומתאים לו ב**מין** ובידיעה:

הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן הַפַּעַם הַשְּׁנִיָּה בַּקּוֹמָה הַשְּׁלִישִׁית

ראשון, שני, שלישי, רביעי, חמישי, שישי, שביעי, שמיני, תשיעי, עשירי (נקבה: ראשונה, שנייה, שלישית...)

מ־11 ומעלה – מספר רגיל: הַפֶּרֶק הָאַחַד עָשָׂר בַּשּׁוּרָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה

7. תאריכים – בזכר

ב**תאריך** סופרים **ימים**, ו"יום" הוא זכר:

בְּאֶחָד בְּיָנוּאָר בִּשְׁנַיִם בְּמֶרְץ בַּחֲמִשָּׁה בְּדֶצֶמְבֶּר בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלוֹשָׁה בְּמַאי

ביום הראשון אפשר גם: בָּרִאשׁוֹן בְּיָנוּאָר

8. שעות – בנקבה

"**שעה**" היא נקבה, ולכן:

בְּשָׁעָה שָׁלוֹשׁ בִּשְׁתַּיִם וָחֵצִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שְׁמוֹנֶה וָרֶבַע

משך זמן: שָׁלוֹשׁ שָׁעוֹת עֶשֶׂר דַּקּוֹת שְׁעָתַיִם

9. סמיכות – "כל ה..."

לפני שם עצם **מיודע** (עם ה') – **סמיכות**:

זכר: שְׁלוֹשֶׁת הַיְלָדִים חֲמֵשֶׁת הַחוּשִׁים שְׁנֵי הַסְּפָרִים

נקבה – אותה כתיבה, הגייה אחרת: שְׁלוֹשׁ הַבָּנוֹת שְׁתֵּי הַיָּדַיִם

שלושה ילדים = שלושה כלשהם • שלושת הילדים = השלושה שאנחנו מכירים.

10. כסף ומחירים

שֶׁקֶל – זכר • אֲגוֹרָה – נקבה

שֶׁקֶל אֶחָד שְׁנֵי שְׁקָלִים שְׁשָׁה שְׁקָלִים וַחֲמִשִּׁים אֲגוֹרוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה שְׁקָלִים

💡 כשאומרים מחיר מלא – בודקים את המין של "שקל".

🔗 מילות קישור

מה זה מילות קישור?

מילות קישור מחברות בין רעיונות ומראות את **הקשר** ביניהם. שואלים: מה הקשר בין החלק הראשון לשני?

🔵 סיבה – למה?

סיבה: כִּי מִפְּנֵי שֶׁ מִשּׁוּם שֶׁ בִּגְלַל שֶׁ מֵאַחַר שֶׁ הוֹאִיל וְ • + שם עצם: בִּגְלַל עֵקֶב בִּזְכוּת

נשארנו בבית כי ירד גשם.

🟢 תוצאה – מה קרה בגלל זה?

תוצאה: לָכֵן | לְפִיכָךְ | עַל כֵּן | מִשּׁוּם כָּךְ | כְּתוֹצָאָה מִכָּךְ

ירד גשם, לכן נשארנו בבית.

💡 סיבה ותוצאה – אותו קשר, מכיוון אחר.

🟠 ניגוד – שני דברים שונים

ניגוד: אֲבָל | אַךְ | אוּלָם | וְאִלּוּ | לְעֻמַּת זֹאת | בְּנִגּוּד לְ

באילת חם, ואילו בירושלים קריר.

🟣 ויתור – "ובכל זאת..."

ויתור: היה צפוי משהו אחד – וקרה ההפך.

לַמְרוֹת שֶׁ | אַף עַל פִּי שֶׁ | אַף שֶׁ | לַמְרוֹת | לַמְרוֹת זֹאת | בְּכָל זֹאת | אַף עַל פִּי כֵן

למרות שירד גשם, יצאנו לטיול.

🟡 הוספה – ועוד משהו

הוספה: וְגַם | בְּנוֹסָף | בְּנוֹסָף לְכָךְ | כְּמוֹ כֵן | יֶתֶר עַל כֵּן

הדירה גדולה; יתר על כן, היא קרובה לים.

🔴 תכלית – בשביל מה?

תכלית: כְּדֵי לְ | עַל מְנָת לְ | כְּדֵי שֶׁ | לְשֵׁם

למדתי כדי להצליח. | המורה דיברה לאט כדי שכולם יבינו.

💡 כדי + שם פועל • כדי ש + פועל בעתיד.

📍 מילות יחס ונטייה

מילת יחס + גוף = מילה אחת

מילת יחס מתחברת לכינוי (אני, אתה...) – זו **נטייה**: על + הם = עֲלֵיהֶם • מ + היא = מִמֶּנָּה

📋 טבלת הנטייה

	על	אל	ב	ל	את	מ	עם
אני	עליי	אליי	בי	לי	אותי	ממני	איתי
אתה	עליך	אליך	בך	לך	אותך	ממך	איתך
את	עלייך	אלייך	בך	לך	אותך	ממך	איתך
הוא	עליו	אליו	בו	לו	אותו	ממנו	איתו
היא	עליה	אליה	בה	לה	אותה	ממנה	איתה
אנחנו	עלינו	אלינו	בנו	לנו	אותנו	מאיתנו	איתנו
אתם	עליכם	אליכם	בכם	לכם	אתכם	מכם	איתכם
אתן	עליכן	אליכן	בכן	לכן	אתכן	מכן	איתכן
הם	עליהם	אליהם	בהם	להם	אותם	מהם	איתם
הן	עליהן	אליהן	בהן	להן	אותן	מהן	איתן

💡 "לָכֶן" (ל + אתן) נכתבת כמו "לָכֵן" (תוצאה) – ההקשר מגלה.

פעלים עם מילת יחס קבועה

ב: לְהִתְעַנְיֵן בְּ · לָדוּן בְּ · לְהִשְׂתַּתֵּף בְּ · לְהִשְׂתַּמֵּשׁ בְּ · לְטַפֵּל בְּ · לְהַאֲמִין בְּ

ל: לְהִתְגַּעְגֵּעַ לְ · לַעֲזֹר לְ · לְחַכּוֹת לְ · לְהִתְרַגֵּל לְ

על: לַחְשֹׁב עַל · לִשְׁמֹר עַל · לְוַתֵּר עַל · לְסַמֵּךְ עַל · לְהַשְׁפִּיעַ עַל

מ: לְפַחֵד מִ · לֵהָנוֹת מִ · לְבַקֵּשׁ מִ • **עם:** לְהִפָּגֵשׁ עִם · לְהִתְוַכֵּחַ עִם

💡 לומדים את הפועל **יחד** עם מילת היחס שלו!

⚙️ מערכת הפועל

זמנים

עבר: כָּתַבְתִּי • **הווה**: כּוֹתֵב • **עתיד**: אֶכְתֹּב • ציווי: כְּתֹב! • שם פועל: לִכְתֹּב

💡 עבר – סיומות (־תי, ־ת, ־נו, ־תם, ־ו) • עתיד – תחיליות (א, ת, י, נ).

7 הבניינים

פעיל	סביל
קַל – כָּתַב	נִפְעַל – נִכְתַּב
פִּיעֵל – סִדֵּר	פֻּעַל – סֻדַּר
הִפְעִיל – הִזְמִין	הָפְעַל – הָזְמַן
הִתְפַּעֵל – הִתְלַבֵּשׁ (פעולה על עצמי / הדדית)	

בכתיב מלא: סידר, סודר, הוזמן.

פעיל ↔ סביל

1️⃣ מי שקיבל את הפעולה עובר להתחלה. 2️⃣ הפועל עובר לבניין הסביל. 3️⃣ מי שעשה – אחרי "על ידי".
4️⃣ **הזמן לא משתנה**, והפועל מתאים לנושא החדש.
התלמידים כתבו את העבודה. ← העבודה נכתבה על ידי התלמידים.

גזרת ל"י (ל"ה)

גזרה: שורש שהאות האחרונה שלו י'/ה': ק־נ־י (קנה), ב־נ־י, ש־ת־י, ר־א־י

עבר	הווה	עתיד
קָנִיתִי	קוֹנֶה	אֶקְנֶה
קָנָה / קָנְתָה	קוֹנָה	יִקְנֶה / תִּקְנֶה
קָנוּ	קוֹנִים	יִקְנוּ

שם הפועל: לִקְנוֹת • היא בעבר: ה' ← ת' (קנתה, בנתה, שתתה).

🤝 התאמה דקדוקית

שם תואר מתאים לשם העצם

שם התואר מתאים ל**שם העצם** ב**מין**, ב**מספר** וב**יידוע**: בַּיִת גָּדוֹל הַבַּיִת הַגָּדוֹל בָּתִּים גְּדוֹלִים עִיר גְּדוֹלָה עָרִים גְּדוֹלוֹת

⚠️ מלכודות סיומת

זכר עם ־ות: שֻׁלְחָנוֹת חֲדָשִׁים חַלּוֹנוֹת פְּתוּחִים קִירוֹת לְבָנִים לֵילוֹת אֲרֻכִּים מְקוֹמוֹת יָפִים
נקבה עם ־ים: מִלִּים קָשׁוֹת שָׁנִים טוֹבוֹת עָרִים גְּדוֹלוֹת נָשִׁים חֲכָמוֹת בֵּיצִים טְרִיּוֹת
נקבה בלי ה': עִיר אֶרֶץ אֶבֶן עַיִן יָד רֶגֶל דֶּרֶךְ

בסמיכות – לפי המילה הראשונה

תָּכְנִית הַלִּמּוּדִים הַחֲדָשָׁה (התוכנית חדשה) • בֵּית הַסֵּפֶר הֶחָדָשׁ (הבית חדש)

✍️ שכתוב משפטים

דיבור ישיר ← עקיף

דיבור ישיר: דנה אמרה: "אני עייפה."
דיבור עקיף: דנה אמרה שהיא עייפה.
1️⃣ מוסיפים "ש..." (שאלת כן/לא: "אם"; שאלה רגילה: מילת השאלה נשארת). 2️⃣ מחליפים גופים: אני ← הוא/היא, לך ← לו/לה. 3️⃣ **בעברית הזמן נשאר כמו במקור.** 4️⃣ ציווי ← "ביקש מ... ל...".

צירוף ↔ משפט

בגלל הגשם ↔ כי ירד גשם

לפני היציאה ↔ לפני שיצאנו

אחרי סיום המבחן ↔ אחרי שסיימנו את המבחן

למרות העייפות ↔ אף על פי שהיה עייף

💡 שומרים על המשמעות ועל סוג הקשר!

פעיל ↔ סביל (תזכורת)

הוועד פרסם את התוצאות. ← התוצאות פורסמו על ידי הוועד.

קל ← נפעל • פיעל ← פועל • הפעיל ← הופעל